

Vitenskapelig publisering

Uklart om overgrep

Pål Grøndahl

psykologspesialist, ph.d.

Reagerer voksne menn likt på seksuelle overgrep i voksen alder?

I aprilutgaven av tidsskriftet leste jeg med stor interesse artikkelen om menn utsatt for seksuelle overgrep i voksen alder. Det var en betimelig artikkel som tematiserte et åpenbart vanskelig og sårt tema. Menneses opplevelser ble belyst ved å vise til, etter min mening, barokke, men antakelig levende stereotypiske oppfatninger om overgrep mot menn. Som at det bare er homofile menn som utsettes for overgrep, eller at menn ikke kan voldtas, og annet surr.

I deres kvalitative metaanalyse fant forfatterne 12 studier med til sammen 139 informanter som kunne inkluderes i studien. Disse ble stort sett greit og oversiktlig gjort rede for. Og nettopp den tydeligheten gjør det også lettere å komme med noen kommentarer om artikkelens innhold og drøfting av funn.

I løpet av gjennomlesningen fremkommer det at overgriperne som regel er menn, og at homofile og bifile oftest er utsatt for slike seksuelle overgrep i voksen alder.

I resultatene fremkommer det imidlertid ikke hvem som har forgrepet seg, og hvem som har vært utsatt for overgrep. Er gjerningspersonene og de som er utsatt for overgrep, heterofile, homofile eller bifile? Er overgriperne menn eller kvinner? Dette kunne vært gjort tydeligere, for det er ikke gitt at de overgrepsutsatte reagerer likt på overgrep, avhengig av hvilken legning den utsatte selv har, og hvilket kjønn overgriper har.

Jeg synes at en så interessant artikkel fortjente mer inngående differensiering av gjerningspersoner og de som er utsatt for overgrep

Flere av responsene som gjengis i artikkelen, er antakeligvis gitt av heterofile menn. Noen rapporterer engstelse for at overgrepet fra andre menn har skjedd fordi overgriperne muligens har «sett» eller «enset» at den utsatte egentlig har homofile tendenser. I ettertid av overgrepet har de blitt urolige over en uoppdaget eller latent homo i seg. Noen har sågar fryktet at de kan ha blitt (!) homofile som et resultat av overgrepet. Jeg kan selvfølgelig snøfte litt forargerlig og si at dette høres ut som et repetitivt negativt syn på homofili. Ville det vært et problem om en homofil mann hadde vært utsatt for et overgrep av en kvinne og fryktet at han egentlig var heterofil fordi kvinnen hadde valgt seg ut ham som offer? Resultater er resultater, men dette perspektivet kunne kanskje forfatterne ha drøftet?

For meg virker det som artikkelforfatterne har valgt å se på hvordan heterofile menn har reagert på overgrep fra andre (muligens) homofile/bifile menn. Det er mulig de studiene forfatterne har inkludert, ikke sier noe om dette, men det hadde vært av klinisk interesse å se på det, eventuelt drøfte det.

Ikke vet jeg, men jeg synes at en så interessant artikkel fortjente mer inngående differensiering av gjerningspersoner og de som er utsatt for overgrep. Jeg skulle helst ha sett en drøfting av ulike konsekvenser av overgrep for heterofile/homofile/bifile. For vi mennesker reagerer så ulikt, ut ifra hvem vi er, og hvem som utfører overgrep.

Et annet, mindre problem med artikkelen er at forfatterne legger til grunn at det å gå i terapi anses som noe ikke-maskulint (sett fra den heterofile manns ståsted?). I artikkelen står det nemlig: «Blant annet anses det å gå i terapi for psykiske og emosjonelle vansker som noe ikke-maskulint, og menn er derfor mindre tilbøyelige til å søke og motta behandling.» Her er referansene fra henholdsvis 1984 og 1985, altså fra 35 år tilbake i tid. Verden kan ha gått videre siden den gang. Eller har den ikke det?